

RAPORT Z RYNKU

Ceny uprawnień EUA

2023 r. stał pod znakiem kontynuacji kwietniowych spadków cen uprawnień do emisji. Cenom kilkakrotnie nie udało się pokonać kluczowego poziomu 86-87 EUR. Konsekwencją tej rynkowej słabości było uaktywnienie się podaży i systematyczna wyprzedaż uprawnień, która przyniosła spadki ich cen do poziomu ok. 79 EUR.

Niskim wycenom uprawnień sprzyjało najprawdopodobniej, m.in.:

- wzrost pozycji krótkich (tzw. short) wśród funduszy inwestycyjnych spekulacyjnie pozycjonujących się pod grę na spadek cen,
- niższe potrzeby hedgingowe (popyt) producentów energii z uwagi na postępujący proces dekarbonizacji w tym sektorze oraz wyższe wymogi dotyczące uzupełnienia depozytów zabezpieczających (tzw. „margin calls”),
- słabsze niż oczekiwano dane makroekonomiczne dla przemysłu w UE (tzw. PMI)
- fuel-switching, czyli powrót producentów energii do mniej emisyjnego gazu, w wyniku coraz niższych cen tego paliwa (kosztem węgla).
- zwiększenie sprzedaży uprawnień przez producentów energii dysponujących nadwyżkami uprawnień (wcześniej zakupionymi na rynku futures), które zabezpieczały sprzedaż energii wyprodukowanej z węgla.

Z kolei tymczasowe wzrosty cen w kwietniu mogły następować w wyniku opublikowania przez KE informacji o nadwyżce uprawnień na rynku w 2022 r. (tzw. TNAC), liczbie uprawnień transferowanych do rezerwy MSR oraz umarżanych w tej rezerwie.

Statystycznie, ceny uprawnień EUA na rynku spot giełd ICE oraz EEX w maju 2023 r. spadły z 85,10 do 79,20 EUR/EUA. Średnia ważona cena EUA z 23 transakcyjnych dni maja wyniosła 83 EUR/EUA. Łączny wolumen obrotów na giełdach ICE i EEX na rynku kasowym wyniósł ok. 62 mln uprawnień. Zmienność cen w maju mierzona stosunkiem zakresu cen do średniej ważonej wyniosła ok. 11% (zakres cen: 9,15 EUR). Od stycznia do maja 2023 r. średnia ważona cen uprawnień wyniosła 86,35 EUR, natomiast średnia arytmetyczna – 86,78 EUR.

W numerze:

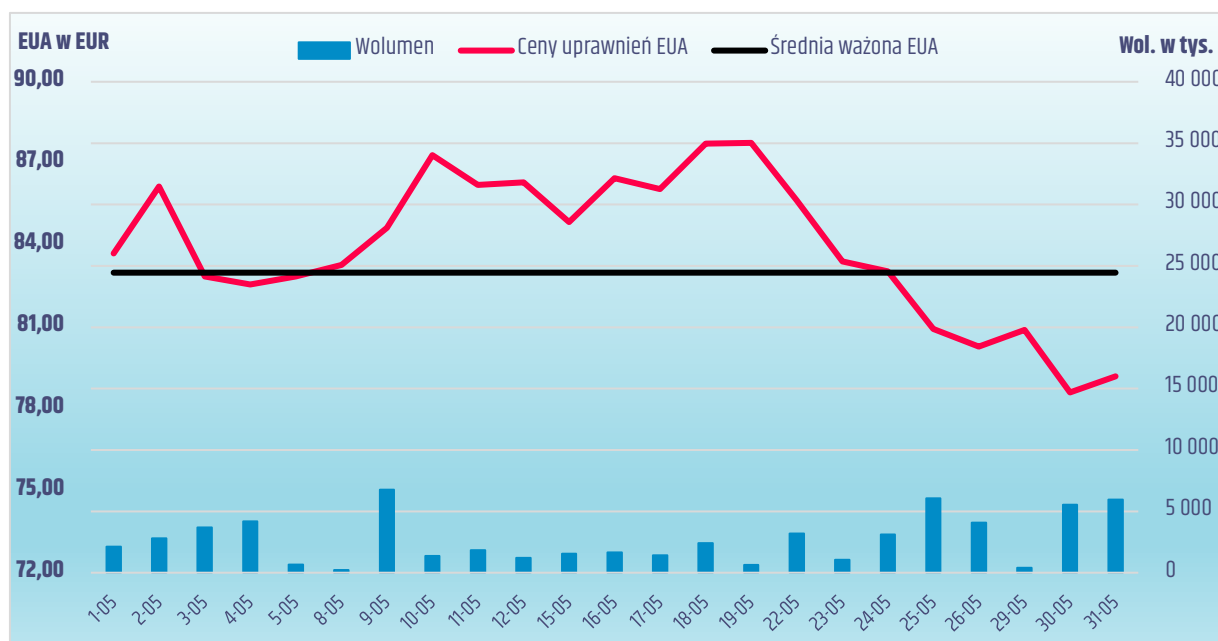
- ▶ Analiza kształtowania się poziomu cen uprawnień EUA na rynku wtórnym w maju 2023 r.
- ▶ Najważniejsze wydarzenia rynkowe maja 2023 r.
- ▶ Kształtowanie się cen uprawnień EUA i EUAA na rynku pierwotnym w maju 2023 r.
- ▶ Rezerwa MSR: kalkulacja nadwyżki uprawnień w 2022 r.
- ▶ Sprawiedliwa transformacja - kolejny obszerny temat negocjacji UNFCCC
- ▶ Najważniejsze informacje z innych systemów ETS
- ▶ Zabezpieczenie surowców krytycznych w UE
- ▶ Pozostałe informacje
- ▶ Kalendarium najważniejszych wydarzeń czerwca 2023 r.

Tabela 1. Notowania cen uprawnień EUA na rynku kasowym (spot – ICE i EEX) oraz terminowym („ICE EUA Futures Dec” dla lat 2023-2029) w dniach od 28 kwietnia do 31 maja 2023 r.

Data	Ceny uprawnień EUA (w EUR)							
	Spot	Dec23	Dec24	Dec25	Dec26	Dec27	Dec28	Dec29
31.maj.23	79,20	81,02	85,03	88,96	92,86	96,56	100,26	103,96
28.kwi.23	85,10	87,34	91,49	95,55	99,4	102,85	106,35	109,55
Zmiana	-6,93%	-7,24%	-7,06%	-6,90%	-6,58%	-6,12%	-5,73%	-5,10%

Źródło: opracowanie własne KOBIZE na podstawie www.barchart.com

Wykres 1. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA oraz poziom wolumenu na rynku spot giełd EEX oraz ICE w maju 2023 r. [w EUR]

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych z giełd EEX oraz ICE

Analiza kształtowania się poziomu cen uprawnień EUA na rynku wtórnym w maju

Pierwszy tydzień maja na rynku uprawnień do emisji upłynął pod znakiem spadków cen poniżej poziomu 83 EUR. Cenom nie pomogło nawet podniesienie prognoz cenowych dla I kwartału obecnego roku przez ekspertów ankietowanych przez portal Carbon Pulse. Utrzymywaniu się dość niskich wycen uprawnień mogło sprzyjać m.in. spekulacyjne pozycjonowanie się funduszy inwestycyjnych na rynku futures (dość znaczący wzrost pozycji krótkich, czyli gra na spadki cen), niższy popyt na uprawnienia ze strony producentów energii z uwagi na postępujący proces dekarbonizacji i wyższe wymogi dotyczące depozytów zabezpieczających (tzw. „margin calls”), czy też słabsze niż oczekiwano dane makroekonomiczne dla przemysłu w UE (tzw. PMI). Znaczenie w tym przypadku mogły mieć również coraz niższe ceny gazu na rynku, które sprawiały, że producenci energii wybierali mniej emisyjny gaz niż bardziej emisyjny - węgiel.

Powiew optymizmu powrócił na rynek między 8, a 19 maja, kiedy cenom uprawnień udało się osiągnąć wartości bliskie 88 EUR. Tymczasowe wzrosty cen były najprawdopodobniej efektem publikacji przez KE w dniu 15 maja br. informacji o liczbie uprawnień w obiegu (tzw. TNAC), na podstawie której ustala się liczbę

uprawnień, które zostają wycofane z rynku i trafiają do rezerwy MSR. Nadwyżka uprawnień na rynku – TNAC spadła znacząco z ok. 1,45 mld uprawnień w 2021 r. do ok. 1,13 mld w 2022 r., a liczba uprawnień, która będzie przedmiotem transferu do rezerwy od września 2023 r. do sierpnia 2024 r. wyniesie ponad 272 mln uprawnień. Po raz pierwszy też podano informację o liczbie uprawnień unieważnionych w rezerwie w ramach tzw. „invalidation mechanism” - z liczby ok. 3 mld unieważniono 2,5 mld, które najprawdopodobniej już na rynek nie powrócą. Powyższa informacja, mogła pozwolić cenom na krótkotrwały rajd do poziomu 88 EUR (choć o tym, że uprawnienia będą unieważnianie w rezerwie wiadomo już od kilku lat, tj. od 2018 r.)

Od 22 maja br. na rynku doszło do systematycznej wyprzedży uprawnień, w wyniku której ich ceny zamknęły miesiąc poniżej poziomów 80 EUR. Być może przecena była efektem wyprzedży uprawnień przez producentów energii, którzy po przestawieniu produkcji na tańszy gaz dysponowali nadwyżkami uprawnień - wcześniej zakupionymi na rynku futures w ramach potrzeb hedgingowych.

Najważniejsze wydarzenia rynkowe w maju 2023 r.:

1. KE opublikowała komunikat ws. całkowitej liczby uprawnień w obiegu (w skrócie TNAC – *Total Number of Allowances in Circulation*) EU ETS. Wielkość nadwyżki w 2022 r. wyniosła ok. 1,135 mld uprawnień do emisji. Zgodnie z decyzją 2015/1814 oraz w oparciu o opublikowany 15 maja 2023 r. TNAC, w okresie 12 miesięcy, tj. od 1 września 2023 r. do 31 sierpnia 2024 r., w rezerwie MSR zostanie umieszczonych ok. 272 mln uprawnień. Po raz pierwszy komunikat zawierał informację na temat liczby uprawnień nieważnionych w rezerwie na podstawie art. 1 ust. 5a decyzji 2015/1814. KE poinformowała, że w dniu 1 stycznia 2023 r. ważność straciło 2,5 mld uprawnień zgromadzonych w rezerwie. Kolejna publikacja nadwyżki TNAC powinna nastąpić do 1 czerwca 2024 r.¹ Więcej informacji w dalszej części raportu. (**15 maja**)
2. W ostatnim kwartale 2022 r. emisje gazów cieplarnianych w całej gospodarce UE wyniosły 938 mln ton ekw. CO₂, czyli o 4% mniej niż w tym samym kwartale 2021 r., podczas gdy PKB w UE w tym samym czasie wzrósł o 1,5%. Pięciu państwom czł. UE udało się zmniejszyć emisję, spośród których liderem była Słowenia, która osiągnęła najwyższy wskaźnik spadku emisji w wysokości 15,9%. Z kolei cztery państwa czł. (Irlandia, Łotwa, Malta i Dania) odnotowały wzrost emisji. Pozytywnym zjawiskiem jest to, że emisje gazów cieplarnianych w UE były również o 9% niższe niż w IV kwartale 2019 r. obejmującym okres przed pandemią COVID-19.² (**15 maja**)
3. W dniu 16 maja br. w Dzienniku Urzędowym UE³ zostały opublikowane wymienione poniżej akty prawne przyjęte przez PE oraz Radę UE w kwietniu 2023 r., wchodzące w skład pakietu Fit for 55⁴ (**16 maja**).
  - ▶ [*Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2023/959 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzje \(UE\) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych \(Dz. Urz. UE L 130 z 16.05.2023, str. 134\)*](#) – tzw. dyrektywa EU ETS.
  - ▶ [*Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2023/956 z dnia 10 maja 2023 r. ustanawiające mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO2 \(Dz. Urz. UE L 130 z 16.05.2023, str. 52\): którego przedmiotem jest wprowadzenia przez UE tzw. granicznego podatku węglowego \(CBAM - ang. Carbon Border Adjustment Mechanism\)*](#) – tzw. rozporządzenie CBAM.
  - ▶ [*Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2023/957 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie \(UE\) 2015/757 w celu włączenia transportu morskiego do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dodatkowych gazów cieplarnianych i emisji z dodatkowych typów statków \(Dz. Urz. UE L 130 z 16.05.2023, str. 105\)*](#).
  - ▶ [*Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2023/958 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w odniesieniu do wkładu lotnictwa w unijny cel zmniejszenia emisji w całej gospodarce i odpowiedniego wdrożenia globalnego środka rynkowego \(Dz. Urz. UE L 130 z 16.05.2023, str. 115\)*](#).

¹ https://climate.ec.europa.eu/news-your-voice/news/ets-market-stability-reserve-reduce-auction-volume-over-272-million-allowances-between-september-2023-05-15_en

² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quarterly_greenhouse_gas_emissions_in_the_EU; <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/DDN-20230515-2>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=OJ:L:2023:130:TOC>

⁴ Powyższe akty prawne wchodzą w życie i podlegają stosowaniu w terminach określonych w tych aktach.

- ▶ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające rozporządzenie \(UE\) 2021/1060 \(Dz. Urz. UE L 130 z 16.05.2023, str. 1\). Społeczny Fundusz Klimatyczny \(ang. Social Climate Fund\).](#)
4. Francja ogłosiła nowy ambitny plan przyspieszenia tempa redukcji emisji gazów cieplarnianych, którego celem jest zmniejszenie emisji o 50% do 2030 r. w porównaniu z 1990 r. Nowa strategia Francji, która podnosi poprzedni wynoszący 40% cel redukcji emisji, obejmuje różne sektory gospodarki, w tym transport, ogrzewanie budynków, przemysł ciężki i rolnictwo, z inicjatywami ukierunkowanymi w szczególności na szybsze przejście na pojazdy elektryczne i przeniesienie części transportu z dróg na rzeki. Francja dąży tym samym do dostosowania swoich celów w zakresie redukcji emisji dwutlenku węgla do celów UE – czyli redukcji emisji o co najmniej 55% redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. w porównaniu do 1990 r. W celu realizacji nowych celów Francja wprowadzi zakaz sprzedaży nowych samochodów napędzanych benzyną do 2035 r. - dostosowując swój cel do tego, do którego dąży cała UE - i chce zachęcić gospodarstwa domowe do wymiany kotłów opalanych olejem i gazem lub do poprawy izolacji budynków mieszkalnych. W sektorze rolnym Francja będzie dążyć do ograniczenia emisji pochodzących od zwierząt gospodarskich i z wykorzystywania nawozów azotowych.

Ponadto Francja, której energetyka opiera się na energii jądrowej już zmniejszyła emisje o 25% w stosunku do poziomów z 1990 r., jednak w celu osiągnięcia pozostałych 25% w ciągu najbliższych 6 lat, rząd musi skierować znacznie większe wysiłki na osiągnięcie nowych celów.⁵ **(22 maja)**

Na Nowojorską Giełdę Papierów Wartościowych (ang. *New York Stock Exchange*) wprowadzony został nowy fundusz typu ETF z ekspozycją na globalne rynki handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla. Nowy fundusz ETF o nazwie Global X Carbon Credits Strategy ETF (ticker: NTRL) będzie miał ekspozycję na następujące systemy: EU ETS, UK ETS, kalifornijski system handlu oraz RGGI. Global X Carbon Credits Strategy ETF dąży do zapewnienia ekspozycji na wiele systemów handlu emisjami na całym świecie poprzez inwestowanie w najbardziej aktywnie notowane kontrakty terminowe na uprawnienia do emisji dwutlenku węgla. „*Presja, aby spełnić zobowiązania do redukcji emisji określone w porozumieniu paryskim, jest coraz większa, a organy regulacyjne na całym świecie dążą do zaostrzenia limitów emisji, potencjalnie zwiększając niedobór i cenę uprawnień do emisji dwutlenku węgla*” - powiedział Pedro Palandrani, dyrektor ds. wprowadzając NTRL. Global X wykorzystuje swoje doświadczenie w inwestowaniu tematycznym, aby zaoferować inwestorom ekspozycję na te potencjalne wzrosty cen, jak również możliwą dywersyfikację portfela w połączeniu z tradycyjnymi klasami aktywów.⁶ **(25 maja)**

⁵ <https://www.france24.com/en/france/20230522-france-reveals-plan-to-cut-greenhouse-gas-emissions-by-50-percent-by-2030>

⁶ https://finance.yahoo.com/news/global-x-etfs-launches-global-142800288.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLnVjb

[S86euce_referrer_sig=AQAAAClni7bkiZ00cevnh-5HexoDCX3QTDUpUwUelzqeTN3EfdRWTVIHavcDu708NTL4jYw-8sy-WYNFH2lvx8BzIXs_Qqmtwsl\(Sujikr4a00eelgHRFs-LuCGee0umsGLct-5Kmcz9i5Gp9iGaL5Ye24AQYDI0ItqZWff7AVjB_Ts](https://www.france24.com/en/france/20230522-france-reveals-plan-to-cut-greenhouse-gas-emissions-by-50-percent-by-2030)

Kształtowanie się cen uprawnień EUA i EUAA na rynku pierwotnym

W maju w ramach rynku pierwotnego, przeprowadzono 17 aukcji uprawnień EUA i EUAA (wszystkie na platformie aukcyjnej giełdy EEX). Sprzedano łącznie blisko 38,5 mln uprawnień do emisji, po średniej ważonej cenie 83,86 EUR. Współczynnik popytu do podaży uprawnień, tzw. cover ratio na wszystkich aukcjach EUA i EUAA wyniósł 2,09⁷.

W maju 2023 r. giełda EEX, w imieniu Polski, przeprowadziła dwie aukcje w ramach systemu EU ETS, na których sprzedano ok. 5,35 mln polskich uprawnień EUA po średniej cenie 84,43 EUR. Środki uzyskane ze sprzedaży uprawnień na aukcji wyniosły ok. 451,84 mln EUR. Polska aukcja wzbudziła dość duże zainteresowanie kupujących, na co wskazuje ich wysoki udział (średnio 21 podmiotów) oraz wysoki zgłoszony wolumen (średni współczynnik cover ratio wyniósł 1,97).

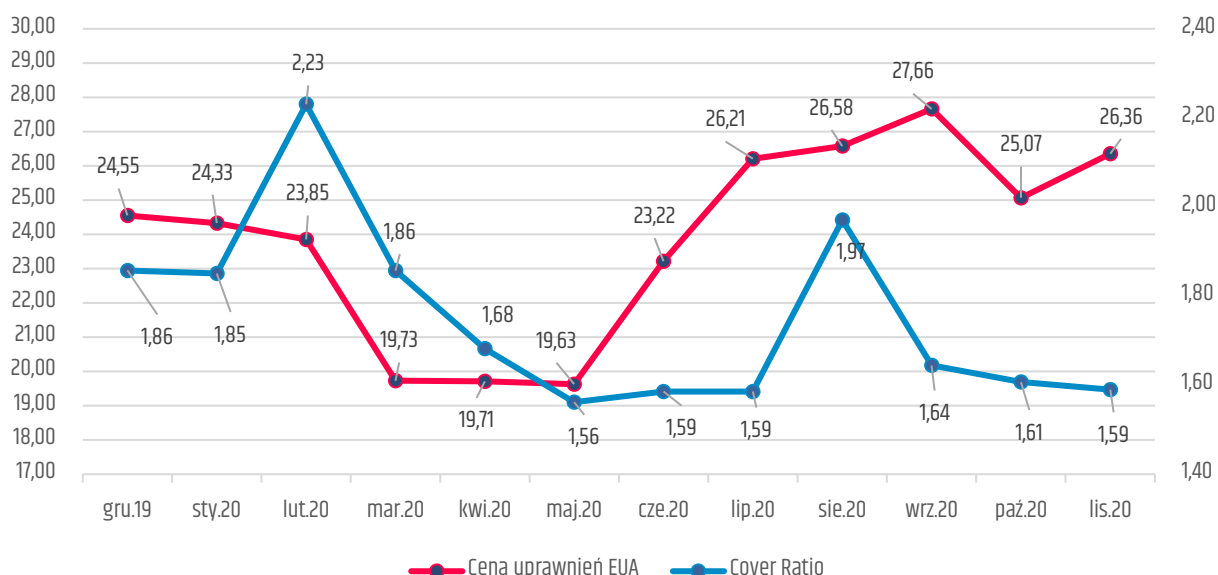
Aukcje polskich uprawnień

Tabela 2. Statystyka aukcji polskich uprawnień EUA w listopadzie 2020 r.

Aukcja PL w listopadzie 2020 r.	Cena rozliczenia w EUR/EUA	Liczba oferowanych EUA	Przychód w EUR	Całkowite zapotrzebowanie na EUA	Cover ratio*	Liczba uczestników
4 listopada	23,99	6 398 500	153 500 015	9 626 500	1,50	26
18 listopada	27,42	6 398 500	175 446 870	8 631 000	1,35	24

*całkowite zapotrzebowanie na uprawnienia, zgłoszone przez uczestników aukcji dzielone przez liczbę oferowanych uprawnień

Wykres 2. Średniomiesięczne ważne ceny uprawnień EUA osiągnięte na aukcjach (lewa oś) oraz współczynniki popytu do podaży – tzw. cover ratio (prawa oś) w okresie ostatniego roku.

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych z giełdy EEX oraz ICE

⁷ Obliczono średni ważony współczynnik popytu do podaży, czyli stosunek wolumenu zleceń do wolumenu oferowanego na aukcji.

Rezerwa MSR: kalkulacja nadwyżki uprawnień w 2022 r.

W dniu 15 maja br. KE opublikowała [dane o nadwyżce uprawnień na rynku, czyli o tzw. łącznej liczbie uprawnień znajdujących się w obiegu w 2022 r.](#) (ang. Total Number of Allowances in Circulation – w skrócie „TNAC”). Nadwyżka uprawnień w 2022 r. wyniosła ok. 1,135 mld uprawnień do emisji. Oznacza to spadek nadwyżki TNAC o ok. 314 mln uprawnień w stosunku do danych publikowanych w zeszłym roku⁹. Wielkość skalkulowanej nadwyżki była podstawą do określenia wielkości uprawnień, które trafią do rezerwy MSR w okresie od 1 września 2023 r. do 31 sierpnia 2024 r. Przy obecnie funkcjonującym 24% współczynniki transferu uprawnień (tzw. % intake rate) będzie to ok. 272 mln uprawnień do emisji. W związku z powyższym konieczna będzie aktualizacja kalendarza aukcji na 2023 r., co powinno nastąpić już wkrótce. W kalendarzu aukcyjnym zostaną zaktualizowane wolumeny uprawnień do sprzedania w okresie od września do grudnia 2023 r. Po raz pierwszy KE w swojej publikacji dotyczącej TNAC, określiła również liczbę uprawnień, która na podstawie tzw. „invalidation mechanism”, została unieważniona w rezerwie od 1 stycznia 2023 r. Zgodnie z publikacją KE z ponad 3 mld uprawnień zgromadzonych dotychczas w rezerwie, ok. 2,5 mld zostało unieważnionych. Wielkość ta została wyznaczona na podstawie liczby uprawnień sprzedanych na aukcji w zeszłym roku (ok. 490 mln uprawnień). Należy mieć świadomość, że unieważnione uprawnienia prawdopodobnie już na rynek nigdy nie powrócą.

Należy przypomnieć, że jest to już siódma kalkulacja nadwyżki uprawnień opublikowana przez KE. Dane o nadwyżce uprawnień, które są najważniejszym elementem mechanizmu rezerwy MSR funkcjonującej w systemie EU ETS od 2019 r., są publikowane przez KE w maju każdego roku.

Rezerwa MSR, której głównym celem jest redukcja nadwyżki uprawnień została ustanowiona na podstawie dyrektywy 2003/87/EC oraz decyzji 2015/1814. Warto przypomnieć, że mechanizm działania rezerwy polega na regulowaniu podaży uprawnień w systemie – kiedy nadwyżka kształtuje się na zbyt

wysokim poziomie (powyżej progu 833 mln), uprawnienia są transferowane z puli do sprzedania na aukcji do rezerwy MSR. Natomiast w sytuacji, kiedy nadwyżka spadnie poniżej 400 mln, z rezerwy uwalnia się stałą liczbę uprawnień – 200 mln (przy 24% intake rate). Tegoroczna kalkulacja nadwyżki opierała się m.in. na danych o wydanych uprawnieniach oraz zweryfikowanych emisjach w EU ETS z okresu od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2022 r. (na podstawie danych o zweryfikowanych emisjach z kwietnia 2023 r.). To pokazuje, że rezerwa MSR działa z opóźnieniem czasowym do 1,5 roku⁹.

Należy zauważyć, że od przyszłego roku kalkulacja nadwyżki będzie wyglądała nieco inaczej z uwagi na zmiany jakie do dyrektywy EU ETS oraz funkcjonowania rezerwy MSR wprowadza implementacja pakietu Fit for 55. Poniżej wymieniono najważniejsze zmiany.

- Do kalkulacji nadwyżki TNAC zostaną włączone dane o emisjach i wydanych uprawnieniach z sektora lotniczego oraz sektora morskiego.
- Główne progi MSR (833-400 mln) na razie pozostają bez zmian, ale przyszły przegląd MSR może to zmienić (progi mogą być dynamiczne i dostosowane do liniowego współczynnika redukcji LRF - Linear Reduction Factor).
- Współczynnik transferu uprawnień do MSR pozostaje na wyższym poziomie 24% do końca 2030 r. (miał spadać do 12% od 2023 r.).
- Zostaje ustanowiony dodatkowy próg 1096-833 mln - jeżeli TNAC znajdzie się w tym progu do rezerwy trafi różnica pomiędzy TNAC a progiem 833 mln.
- Zmianie ulega mechanizm umarzania uprawnień w rezerwie funkcjonujący od 2023 r. - co roku rezerwa z „automatu” ma zostać zmniejszona do wielkości dolnego progu MSR, czyli do 400 mln uprawnień EUA.

⁹ Nadwyżka uprawnień w 2021 r. wyniosła ok. 1,449 mld uprawnień EUA.

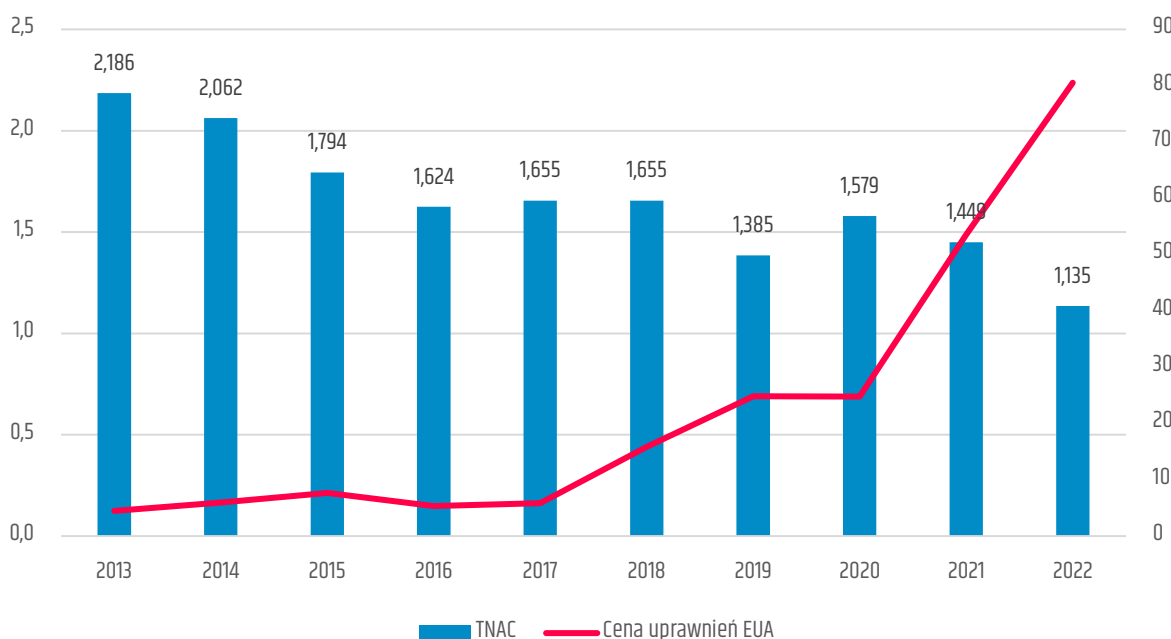
⁹ transfer uprawnień do września 2024 r. opierał się na nadwyżce opublikowanym w maju br. roku na podstawie zweryfikowanych emisji za 2022 r.

Tabela 3. Transfery uprawnień do rezerwy MSR w latach 2019-2023 (w mln)

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	Suma
Transfery uprawnień do MSR	397	375	323	368	322	1 785

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych KE

Wykres 3. Kształtowanie się nadwyżki uprawnień w EU ETS (TNAC – oś lewa w mld ton) oraz średnich cen uprawnień (oś prawa w EUR) w latach 2013-2022

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych KE oraz EEX i ICE

Wprowadzenie dodatkowego progu 1096 mln ma zapobiegać efektowi tzw. „threshold effect”, czyli sytuacji, w której poziom nadwyżki mógłby balansować tuż przy górnym progu MSR (833 mln). W efekcie mogło by dojść do sytuacji, w której nadwyżka uprawnień w jednym roku znajdowałaby się tuż nad progiem (i następowałby transfer dużej liczby uprawnień do MSR), a w następnym roku tuż pod progiem (i żadnego transferu by nie było). Mogłoby to być szokiem dla rynku w kontekście wolumenów aukcyjnych oraz skokowych wzrostów cen uprawnień. Efektem wprowadzenia dodatkowego progu MSR powinien być coraz niższy transfer uprawnień EUA do rezerwy wraz ze zbliżaniem się nadwyżki do górnego progu 833 mln. W praktyce zejście nadwyżki poniżej 1096 mln spowoduje, że intake rate od tego momentu może osiągać sporo niższe wartości niż 24%. Przykładowo, gdy TNAC wyniesie w kolejnym roku, np.

1000 mln, to do rezerwy trafi już tylko 167 mln uprawnień (różnica między TNAC a górnym progiem 833 mln), co będzie oznaczało, że intake rate w tym roku nie wyniesie 24% tylko 16,7% (167mln/1000 mln). Istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że już w następnym roku nadwyżka uprawnień spadnie poniżej progu 1096 mln i będzie poddana działaniu innemu intake rate niż 24% nadwyżki.

Warto zauważyć, że wartość nadwyżki uprawnień od 2013 r. systematycznie spada, przy rosnących cenach uprawnień do emisji (wykres 3). W latach 2013-2022 nadwyżka uprawnień spadła już ok. 48% (z 2,186 mld do 1,135 mld uprawnień), natomiast poziom średniej arytmetycznej cen uprawnień w tym czasie wzrósł 18-krotnie (z 4,47 EUR do 80,52 EUR). Warto też dodać, że na skutek działania rezerwy MSR, z aukcji uprawnień w latach 2019-2023, zostało/nie wycofaných ok. 1,8 mld uprawnień EUA.

Sprawiedliwa transformacja - kolejny obszerny temat negocjacji UNFCCC

Rada UE przyjęła pięć aktów prawnych będących częścią pakietu "Fit for 55", który określa politykę UE zgodnie z jej zobowiązaniem do redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu z poziomem z 1990 r. oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej w 2050 r., przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego wsparcia dla najbardziej zagrożonych ubóstwem obywateli i mikroprzedsiębiorstw, a także sektorów narażonych na ucieczkę emisji, w ramach transformacji klimatycznej.

Sprawiedliwa transformacja – co tak naprawdę oznacza?

Koncepcja sprawiedliwej transformacji (ang. *Just Transition*) wyłoniła się z połączenia idei sprawiedliwości społecznej (ang. *Social Justice*) i inicjatyw na rzecz sprawiedliwości środowiskowej (ang. *Environmental Justice*). Temat Sprawiedliwej transformacji jest tematem, który staje się jednym z ważniejszych tematów w negocjacjach ramowej konwencji NZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC). Termin „sprawiedliwa transformacja” pojawił się w preambule do Porozumienia paryskiego jako odniesienie do konieczności zapewnienia pracownikom prawa do godziwej płacy i wartościowych miejsc pracy w zamian za te, które utracą na skutek dekarbonizacji. Kwestią sprawiedliwej transformacji zajęła się Międzynarodowa Organizacja Pracy (ang. *International Labour Organisation, ILO*) w kontekście społecznych skutków dekarbonizacji, a jej rzecznikiem stały się związki zawodowe. ILO jest nadal głównym motorem międzynarodowych działań na rzecz sprawiedliwej transformacji w obszarze popularyzacji tego problemu poprzez warsztaty, konferencje, raporty i opracowania. W 2016 roku organizacja ta przyjęła „Wytyczne dotyczące sprawiedliwej transformacji w kierunku zrównoważonych środowiskowo gospodarek i społeczeństw dla wszystkich” (ang. *Guidelines for a just transition towards environmentally sustainable economies and societies for all*). Wytyczne te, opracowane w celu promowania godnej pracy i zapewnienia ochrony socjalnej pracownikom tracącym zatrudnienie wskutek dekarbonizacji, obejmują również mechanizmy dialogu

społecznego między rządami, pracownikami i organizacjami pracodawców w procesach kształtowania polityki społecznej i klimatycznej na wszystkich szczeblach.

Koncepcja sprawiedliwej transformacji pojawiła się również w innych obszarach, wychodząc poza kwestie pracy. IRENA¹⁰ wypromowała pojęcie sprawiedliwej transformacji sektora energetycznego, co oznacza zapewnienie sprawiedliwego podziału kosztów i korzyści związanych z przejściem na odnawialne źródła energii. Ma się to wiązać ze stworzeniem alternatyw dla korzystania z paliw kopalnych poprzez nowe możliwości gospodarcze, edukację i szkolenia w oraz budowę systemów bezpieczeństwa socjalnego. Zgodnie z podobnym rozumieniem sprawiedliwej transformacji Komisja Europejska zaproponowała wdrożenie Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji (ang. *Just Transition Mechanism*), który ma wspierać wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu i dekarbonizację gospodarek państw członkowskich do 2050 roku. Częścią Mechanizmu jest Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (ang. *Just Transition Fund*), uzupełniony przez specjalny program wsparcia w ramach Programu InvestEU oraz instrument pożyczkowy na rzecz sektora publicznego udostępniany przez Europejski Bank Inwestycyjny w celu uruchomienia dodatkowych inwestycji w regionach zagrożonych ubóstwem i bezrobociem w związku z obecną dominacją w tych regionach gałęzi przemysłu, które znikną na skutek dekarbonizacji, a wraz z nimi znikną bezpowrotnie miejsca pracy. W Polsce, w związku z planami zamknięcia kopalni na skutek odejścia od spalania węgla, takim zagrożonym obszarem jest Śląsk. Toteż w 2018 roku podczas 24 konferencji stron Ramowej Konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu (COP24), której gospodarzem była Polska, solidarna i sprawiedliwa transformacja była jedną z głównych kwestii promowanych przez polską Prezydencję COP. Polska została wówczas i jest nadal promotorem tematu solidarnej i sprawiedliwej transformacji w polityce wewnętrznej UE i na

¹⁰ [International Renewable Energy Agency](https://www.irena.org/)

forum globalnym, w oparciu o *Śląską Deklarację Solidarnej i Sprawiedliwej Transformacji*.

Sprawiedliwa transformacja jako element sprawiedliwości klimatycznej

O ile temat sprawiedliwej transformacji jest wyrazem troski o aspekt społeczny polityki klimatycznej obecnym w mainstreamie polityki klimatycznej i działaniach podejmowanych przez rządy na forum UNFCCC, ILO czy też innych organizacji międzyrządowych, pojawia się on także i jest wiązany z kwestią sprawiedliwości klimatycznej (ang. *Climate Justice*). Jest to idea związana z koncepcją obwiniania państw zachodnich o wywołanie katastrofalnych zmian klimatu, wskutek których cierpią mieszkańcy państw rozwijających się, i domagania się w zamian wdrożenia rozwiązań, które wyeliminują podstawowe przyczyny zmian klimatu, a równocześnie zajmą się szerokim zakresem niesprawiedliwości społecznych, rasowych i środowiskowych, jakich doświadczają biedniejsze narody globalnego Południa. Sprawiedliwość klimatyczna domaga się zadośćuczynienia i wyrównania szkód i strat powodowanych przez zmiany klimatu.

W tej koncepcji sprawiedliwa transformacja jest jednym z filarów sprawiedliwości klimatycznej. Jednak sprawiedliwa transformacja jako element sprawiedliwości klimatycznej nie koncentruje się tylko na zmianach technologicznych i zatrudnieniu, choć kładzie nacisk na zatrudnienie w energetyce odnawialnej i innych zielonych sektorach. Sprawiedliwa transformacja ma większe znaczenie, niż tylko zapobieżenie negatywnym skutkom dekarbonizacji na rynku pracy. Transformacja ma dotyczyć wszystkich form działalności i doprowadzić do odejścia od gospodarek opartych na paliwach kopalnych na rzecz sprawiedliwych systemów gospodarczych opartych na energii odnawialnej. Sprawiedliwa transformacja jako element sprawiedliwości klimatycznej promuje jednocześnie zrównoważone praktyki użytkowania gruntów, zmierzające do ograniczenia emisji z rolnictwa – tu głównym gazem jest metan z hodowli bydła i owiec oraz produkcji ryżu -

i popiera głębokie przemiany gospodarcze oraz społeczne i polityczne.

Zgodnie z wielowektorowym podejściem do rozumienia sprawiedliwości klimatycznej propagowanym przez, między innymi, amerykańskie uczelnie, kolejne filary sprawiedliwej transformacji to społeczna, rasowa i środowiskowa sprawiedliwość (ang. *Social, Racial, and Environmental Justice*), naturalne rozwiązania klimatyczne (ang. *Natural Climate Solutions*), odporność społeczności (na zmiany klimatu) i adaptacja (ang. *Community Resilience and Adaptation*), edukacja klimatyczna i zaangażowanie (społeczności) (ang. *Climate Education and Engagement*) i tubylcze działania na rzecz klimatu (ang. *Indigenous Climate Action*).¹¹

Sprawiedliwa transformacja i środki reagowania (Response Measures)

Pojęcie sprawiedliwej transformacji pojawiło się w kilku wynikach prac grupy G-20 podczas prezydencji indonezyjskiej (2022). W deklaracji przywódców G-20 z Bali w ust. 5, 12 i 18 mowa jest o sprawiedliwej transformacji. W ust. 18 stwierdza się: "Jesteśmy zdecydowani podjąć działania wspierające uporządkowaną, sprawiedliwą i przystępną cenowo transformację, aby osiągnąć cele Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 zgodnie z UNFCCC i Porozumieniem paryskim, a także z Konwencją o różnorodności biologicznej". W rozumieniu tego pojęcia przez Indonezję widać powiązanie sprawiedliwej transformacji nie tyle z prawami pracowniczymi, czy sprawiedliwością klimatyczną w jej potocznym rozumieniu sprawiedliwości rasowej i społecznej, co z pojęciem środków reagowania (ang. Response Measures, RM).

Środki reagowania to wpływ, jaki mają działania i polityki prowadzące do redukcji emisji, prowadzone przez państwa, na inne strony konwencji, Protokołu z Kioto i Porozumienia paryskiego. W domyśle, chodzi o negatywny wpływ działań mitygacyjnych, w czym pojęcie środków reagowania jest znaczeniowo podobne do pojęcia sprawiedliwej transformacji. Art. 2.3 i 3.14 Protokołu z Kioto zobowiązuje sygnatariuszy do

¹¹ University of California, Centre for Climate Justice, [What is Climate Justice? - UC Center for Climate Justice \(universityofcalifornia.edu\)](https://www.climatejustice.org/) (dostęp 24.05.2023)

dążenia do zminimalizowania niekorzystnego wpływu gospodarczego, społecznego i środowiskowego na inne państwa, w szczególności na strony będące państwami rozwijającymi się, w tym na strony określone w art. 4.8 i 4.9 Konwencji, z uwzględnieniem art. 3 konwencji.

Porozumienie paryskie stanowi, że przy jego wdrażaniu strony porozumienia uwzględniają obawy tych stron, których gospodarki są najbardziej dotknięte środkami reagowania (skutkami redukcji emisji), w szczególności stron będących państwami rozwijającymi się. Stronami, o których mowa są najbogatsze państwa świata w przeliczeniu na dochód per capita, takie jak Emiraty, Kuwejt i Arabia Saudyjska, ale temat jest ważny dla innych państw, które mają duże dochody z paliw kopalnych i są państwami niewymienionymi w Załączniku 1 do konwencji klimatycznej.¹² O ile kwestie strat i szkód (ang. *Loss and Damage*) krążą wokół ekonomicznych strat powodowanych przez zmiany klimatu w państwach, które nie są znaczącymi emitentami gazów cieplarnianych, środki reagowania dotyczą strat, jakie poniosą dotychczasowi emitenci, przede wszystkim w wymiarze materialnym. Nie chodzi w tym wypadku o rekompensatę finansową a raczej, w domyśle, o usprawiedliwienie zaniechania lub opóźnienia podejmowanych działań, z powołaniem się na kwestie, między innymi, konieczności wdrożenia sprawiedliwej transformacji.

Środki reagowania w ramach negocjacji wdrażających konwencję klimatyczną i Porozumienie paryskie

Negocjacje na temat środków reagowania są prowadzone w kilku ścieżkach. Temat początkowo omawiany był razem z adaptacją do zmian klimatu. W 2010 roku COP10 przyjął decyzję o uruchomieniu programu pracy z Buenos Aires nad adaptacją i środkami reagowania (ang. *Buenos Aires programme of work on adaptation and response measures*).¹³ W 2017 roku w Durbanie powołane zostało Forum ds. wpływu wdrażania środków reagowania (ang. *Forum on the impact of the implementation of response measures*), a także przyjęto program pracy nad wpływem wdrażania środków reagowania. Podczas COP21

w Paryżu zdecydowano nie tylko o kontynuacji działania Forum ale i o jego włączeniu do Porozumienia paryskiego. COP24 w Katowicach ustanowił Katowicki Komitet ekspertów (ang. *Katowice Committee of Experts, KCE*) w celu wsparcia technicznego pracy wspomnianego forum. Jednocześnie COP w Katowicach był konferencją, na której promowana była, przede wszystkim przez polską prezydencję, idea sprawiedliwej transformacji. Na tej czasowej koincydencji skorzystała idea powiązania środków reagowania ze sprawiedliwą transformacją, jako innego wymiaru oceny skutków, jakie niesie ze sobą odejście od paliw kopalnych i redukcje emisji w tradycyjnych gałęziach przemysłu. Podczas COP24 kwestie sprawiedliwej transformacji zostały w naturalny sposób silniej powiązane z kwestiami dotyczącymi środków reagowania.

W kolejnym roku, podczas COP25 w Madrycie strony przyjęły sześcioletni program pracy Forum ds. wpływu wdrażania środków reagowania. Jednym z punktów tego programu jest dywersyfikacja ekonomiczna i sprawiedliwa transformacja siły roboczej (ang. *Just transition of workforce*).

Program pracy dotyczący sprawiedliwej transformacji (Just Transition Work Programme)

Temat sprawiedliwej transformacji omawiany był w ramach podgrupy ds. środków reagowania podczas technicznej fazy globalnego przeglądu (ang. *Global Stocktake*), rozpoczętego podczas COP26 w Glasgow i kontynuowanego przez COP27 w Sharm el-Sheikh, który ma się zakończyć podczas COP28 w Dubaju. Podczas COP27 Chiny i Grupa G-77 zaproponowały przyjęcie programu pracy dotyczącego sprawiedliwej transformacji (ang. *Just Transition Work Programme, JTWP*) jako osobnego programu w ramach Forum ds. wpływu wdrażania środków reagowania. Propozycja ta została odrzucona przez strony, ale pojawiła się w przygotowanej pod auspicjami egipskiej prezydencji decyzji konferencji stron Porozumienia paryskiego (1/CMA4). Ust. 52 sekcji VIII "Wdrażanie – ścieżki sprawiedliwej transformacji" decyzji 1/CMA4 znanej, jako Plan wdrażania z Sharm el-Sheikh (ang. *Sharm el-Sheikh Implementation Plan*)

¹² Chodzi o kraje rozwijające się.

¹³ Decyzja 1/CP.10

ustanawia "program prac dotyczący sprawiedliwej transformacji w celu omówienia ścieżek prowadzących do osiągnięcia celów Porozumienia paryskiego określonych w art. 2 ust. 1 w kontekście art. 2 ust. 2". Chociaż ten zapis daje podstawy do uruchomienia osobnego programu prac na temat sprawiedliwej transformacji, nie było dyskusji na temat tego, jak będzie wyglądać JTWP.

Chiny zaproponowały przeprowadzenie nieformalnego dialogu przed SB59 w sprawie sprawiedliwej transformacji z udziałem naukowców, negocjatorów RM i przedstawicieli sekretariatu UNFCCC. Potencjalny zakres tematyczny JTWP może zostać sformułowany w oparciu o ust. 50 i 51 decyzji 1/CMA4.

W nawiązaniu do tych zapisów program prac może obejmować:

- ▶ Znaczący i skuteczny dialog społeczny oraz udział wszystkich zainteresowanych stron; tworzenie zrównoważonych i sprawiedliwych rozwiązań kryzysu klimatycznego;
- ▶ Szanse i wyzwania w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i eliminacji ubóstwa podczas globalnego przejścia na niski poziom emisji;
- ▶ Ramy ścieżek sprawiedliwej i uczciwej transformacji (ang. *dimensions of pathways to just and equitable transformation*) – energetyczne, społeczno-ekonomiczne, pracownicze i inne wymiary oparte na priorytetach rozwoju zdefiniowanych na szczelbu krajowym;

- ▶ Kwestie ochrony socjalnej w celu złagodzenia potencjalnych skutków związanych z transformacją;
- ▶ Rolę instrumentów związanych z solidarnością społeczną i ochroną w łagodzeniu skutków stosowanych środków (przeciwdziałania i łagodzenia skutków zmian klimatu).

Jest prawdopodobne, że negocjacje w ramach wspólnego punktu porządku obrad SBSTA/SBI na SB58 i SB59 zakończą się przygotowaniem projektu decyzji zawierającej harmonogram, tryb, procedury i wytyczne JTWP, w uzupełnieniu do corocznych okrągłych stołów wysokiego szczebla, które zostałyby uruchomione od CMA5 (zgodnie z decyzją na podstawie ust. 53 ust. 1/CMA.4).

Procedury przyjmowania decyzji i ich wdrażania pozwalają na założenie, że przyjęcie decyzji zatwierdzonej przez wspólną grupę kontaktową nastąpi podczas CMA5. Realizacja JTWP rozpocznie się najwcześniej podczas SB60, pod warunkiem, że decyzja zostanie przyjęta pod koniec roku na COP organizowanym przez Zjednoczone Emiraty Arabskie. JTWP powinien uzupełniać inne istotne obszary prac w ramach konwencji i Porozumienia paryskiego, w tym program prac na rzecz pilnego zwiększenia ambicji i wdrażania łagodzenia zmiany klimatu, dialog Sharm el-Sheikh dotyczący art.2 ust. 1 lit. c) Porozumienia paryskiego i programu prac Glasgow-Sharm el-Sheikh dotyczącego globalnego celu w zakresie adaptacji do zmian klimatu.

| Najważniejsze informacje z innych systemów ETS

- ▶ **5 maja** – Ministerstwo Środowiska i Leśnictwa Indonezji poinformowało, że w drugiej połowie roku uruchomi giełdę uprawnień do emisji CO₂, co ma na celu zwiększenie wysiłków w celu wykorzystania OZE oraz osiągnięcie celu net-zero do 2060 r. Indonezja jest jednym z największych emitentów i zamierza osiągnąć redukcję emisji o 30% do 2030 r. Zgodnie z informacjami z zamkniętego spotkania pomiędzy prezydentem Joko Wido, a ministrami na temat rozwoju indonezyjskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji - ma zostać przygotowana mapa drogowa systemu

handlu w sektorze leśnym, która według ministerstwa znajduje się już na końcowym etapie zatwierdzania przepisów. Jedynie podmioty działające w Indonezji mają mieć możliwość uczestniczenia w handlu uprawnieniami do emisji na giełdzie, a sam system ma być podobny do sprzedaży na giełdzie papierów wartościowych. System handlu emisjami będzie miał określony pułap (tzw. cap), gdzie poziom emisji będzie ograniczony i uprawnienia będą sprzedawane przez podmioty biznesowe. W lutym 2023 r. rząd zainicjował pierwszą fazę obowiązkowego

systemu handlu uprawnieniami dla prawie 100 elektrowni węglowych będących własnością Perusahaan Listrik Negara (PLN).¹⁴

- ▶ **5 maja** – Jedenaście instytucji i firm, obejmujących krajowe rejestry z Japonii, Korei Południowej i Tajlandii, złożyło wnioski o zakwalifikowanie ich jednostek redukcji emisji do CORSIA (ang. *Carbon Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation*), czyli międzynarodowego systemu emisji lotniczych opracowanego przez organ ONZ ICAO (ang. *International Civil Aviation Organization*) w latach 2024-2026. Lista zgłoszonych instytucji obejmuje: Biocarbon Fund Initiative for Sustainable Forest Landscapes, Biocarbon Registry, Carbonpath, Cercarbono, Forest Carbon Partnership Facility, International Carbon Registry, J-Credit Scheme (Japonia), KCCI Carbon Standard (Korea Południowa), Premium Thailand Voluntary Emission Reduction Program, Reverse, Socialcarbon. Techniczna Rada Doradcza ICAO dokona teraz przeglądu zgłoszeń, aby sprawdzić, czy spełniają one kryteria systemu, a opinia publiczna zostanie zaproszona do zgłaszania uwag do dnia 3 czerwca 2023 r. Lata 2024-2026 będą stanowiły pierwszą oficjalną fazę CORSIA po programie pilotażowym obowiązującym w latach 2021-2023. Około 119 krajów ma zostać zaangażowanych w program w przyszłym roku, choć pozostanie on dobrowolny do 2027 r., kiedy to rozpocznie się druga faza. Jednostki z obecnie dozwolonych programów obejmują Verra, Gold Standard, American Carbon Registry (ACR), Climate Action Reserve (CAR), mechanizm czystego rozwoju ONZ (CDM) oraz Architecture for REDD Transaction (ART). W 2022 r. ICAO przyjęła długoterminowy cel aspiracyjny (LTAG) polegający na osiągnięciu zerowej emisji netto w lotnictwie do 2050 r. Podczas sesji 41. Zgromadzenia ICAO ustalono poziom bazowy na 85% emisji w 2019 r. zarówno dla dobrowolnej fazy programu w latach 2024-2026, jak i dla fazy obowiązkowej w latach 2027-2035. Poziom bazowy może

zostać poddany przeglądowi podczas kolejnego z 3-letnich spotkań, które prawdopodobnie rozpocznie się we wrześniu 2025 r.¹⁵

- ▶ **9 maja** – Minister ds. zmian klimatu Nowej Zelandii James Shaw został pozwany do sądu przez Lawyers for Climate Action (LCANZI) w związku z decyzjami podjętymi w sprawie systemu handlu emisjami. Organizacja ta złożyła wniosek o kontrolę sądową w Sądzie Najwyższym twierdząc, że obecne zasady systemu handlu emisjami (NZETS) nie są zgodne z celami redukcji emisji Nowej Zelandii. Wynika to z decyzji podjętej przez rząd pod koniec ubiegłego roku, w której odrzucono zalecenia Komisji ds. Zmian Klimatu (CCC), a które w zamierzeniu miały pozwolić na wzrost cen za uprawnienia do emisji CO₂. Od tego czasu cena uprawnień spadła, powodując spadek dochodów rządu o 1,2 mld dolarów. Grupa LCANZI stwierdziła, że w związku z decyzją rządu udostępnione zostanie po niskich cenach dodatkowe 35 mln jednostek w ciągu najbliższych 5 lat, a to jest suma większa niż roczna wartość emisji dla sektorów objętych systemem EU ETS.¹⁶
- ▶ **16 maja** – Australijski stan Wiktorja zobowiązał się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych o 75-80% poniżej poziomów z 2005 r. do 2035 r., na drodze do zerowej emisji netto do 2045 r. Cel został sformalizowany na 2035 r. w ramach stanowej ustawy o zmianach klimatu. Nowy cel na 2035 r. jest nieco wyższy od celu Nowej Południowej Walii, który zakłada ograniczenie emisji o 70% poniżej poziomu z 2005 r. Według rządu, w stanie Wiktorja odnotowano najszybsze wskaźniki dekarbonizacji w Australii, zmniejszając emisje o 32,3% poniżej poziomów z 2005 r. Rząd oświadczył, że osiągnięcie redukcji emisji było spowodowane wieloma działaniami, w tym m.in. poprzez zapewnienie bezemisyjnego transportu, pomoc rolnikom w ograniczaniu emisji, obniżaniu emisji w sektorze odpadów. Stan ten zainwestował również znaczne środki w rozwój

¹⁴ <https://www.reuters.com/business/sustainable-business/indonesia-plans-launch-carbon-exchange-h2-2023-2023-05-05/>

¹⁵ <https://www.qcintel.com/carbon/article/corsia-receives-11-applications-from-potential-suppliers-13648.html>

¹⁶ <https://www.rnz.co.nz/news/political/489579/climate-change-minister-taken-to-court-over-emissions-trading-scheme-cabinet-decision>

rodzącego się sektora morskiej energetyki wiatrowej i dąży do uruchomienia co najmniej 2 GW morskiej energetyki wiatrowej do 2032 r., 4 GW do 2035 r. i 9 GW do 2040 r.¹⁷

- ▶ **18 maja** – Singapur i Bhutan podpisały porozumienie (ang. Memorandum of Understanding) w sprawie opracowania ram umożliwiających do końca roku handel odpowiednio dostosowanymi jednostkami redukcji emisji z art. 6 porozumienia paryskiego. Ma to pomóc obu krajom w osiągnięciu ich celów klimatycznych. Porozumienie przewiduje, że oba kraje będą dążyć do podpisania prawnie wiążącej umowy dwustronnej, która do końca 2023 r. określi ramy międzynarodowego transferu odpowiednio dostosowanych jednostek emisji CO₂. Singapur i Bhutan będą również dążyć do zidentyfikowania wzajemnie korzystnych projektów w zakresie jednostek redukcji emisji zgodnych z art. 6, które będą wspierać oba kraje w osiągnięciu ich celów redukcji emisji w ramach tzw. NDC¹⁸. W 2021 r. Bhutan złożył swój drugi wkład NDC do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC), podtrzymując zamiar pozostania neutralnym pod względem emisji CO₂. Singapur podobne porozumienie zawarł z rządem Kambodży w poprzednim miesiącu br. Singapur jest światowym liderem w zawieraniu dwustronnych umów na mocy art. 6 z innymi krajami, podpisując umowy z ośmioma innymi krajami, w tym z Bhutanem.¹⁹
- ▶ **18 maja** – Rząd Tanzanii Wildlife Management Authority (TAWA) podpisała porozumienie dotyczącą emisji CO₂ z lasów z zarejestrowaną w Singapurze spółką holdingową, GreenCop Development. Może to być jeden z największych projektów dotyczących jednostek redukcji emisji w Afryce. Zgodnie z umową, strony będą chronić, przywracać i ulepszać zarządzanie 2,4 mln hektarów lasów, gleby i roślinności morskiej w trzech rezerwach przyrody w kraju. GreenCop zapłaci 3,6 mln dolarów z góry, aby rozwinąć działania ochronne w regionie, zanim nastąpi postęp w rozwoju

projektu redukcji emisji CO₂. Ten dobrowolny projekt kompensacji emisji CO₂ przyczyni się do realizacji międzynarodowych zobowiązań Tanzanii w ramach porozumienia paryskiego i wkładu NDC (ang. *Nationally Determined Contributions*) oraz w ramach celu koalicji High Ambition 30x30 (30% lądowych i morskich obszarów chronionych do 2030 r.). Projekt jest również bezpośrednio zgodny z krajowym planem środowiskowym Tanzanii dla interwencji strategicznych na lata 2022-2032.²⁰

- ▶ **19 maja** – Rząd Wielkiej Brytanii zmniejszył przydział bezpłatnych uprawnień do emisji w latach 2021-2025 o kolejne 8 mln ton z powodu zmniejszonej produkcji w zakładach przemysłowych. Dane opracowane przez UK ETS Authority pokazują, że prawie 470 instalacji objętych systemem UK ETS otrzyma teraz łącznie 178,34 mln bezpłatnych brytyjskich uprawnień w ciągu tych 5 lat, co stanowi spadek o 4,3% w porównaniu z poprzednią całkowitą alokacją 186,36 mln opublikowaną w styczniu. Zgodnie z zasadami brytyjskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji UK ETS, kwalifikujące się firmy muszą składać roczne raporty dotyczące poziomu aktywności, a następnie rząd wykorzystuje dane bazowe do określenia, ile bezpłatnych uprawnień EUA powinna otrzymać każda instalacja. Emitenci otrzymują limit oparty na szacunkach, ale muszą zwrócić niewykorzystane jednostki, jeśli okaże się, że ich produkcja spadła o minimalną wartość. Jeśli produkcja instalacji wzrośnie, kwalifikują się one do otrzymania większej liczby pozwoleń, podczas gdy nowi uczestnicy programu również otrzymują pomoc w postaci darmowych uprawnień. Spośród darmowych uprawnień, ok. 3,25 mln UKA zostało obecnie przydzielonych z rezerwy dla nowych instalacji lub rozwijających się instalacji, co stanowi wzrost o 659 000 (34%) w porównaniu z ostatnią aktualizacją w styczniu. Kiedy brytyjski system handlu uprawnieniami do emisji UK ETS został uruchomiony w 2021 r., prawie 60 mln bezpłatnych UKA przeznaczono do przydziału każdego roku, ale niższe niż

¹⁷ <https://www.climatechange.vic.gov.au/climate-action-targets>

¹⁸ NDC – National Determined Contribution.

¹⁹ <https://carbonherald.com/singapore-and-bhutan-agree-to-collaborate-on-carbon-credits/>

²⁰ <https://eturbonews.com/tanzania-developing-africas-largest-carbon-offset-project/>

oczekiwano poziomy aktywności elektrowni oznaczały, że znaczna część tych uprawnień została wstrzymana - podaź, która mogłaby zostać wprowadzona na rynek w pewnym momencie w przyszłości.²¹

- ▶ **19 maja** – Nowa Zelandia rozpoczęła 19 maja 2023 r. konsultacje w sprawie ustawień cen i kontroli swojego systemu handlu uprawnieniami NZ ETS do emisji na lata 2024-2028. Konsultacje są następstwem opublikowania projektu zaleceń przez Komisję ds. Zmian Klimatu (CCC), która wezwała m.in. do gwałtownego wzrostu ceny rezerwowej ograniczającej koszty, a także ograniczenia liczby jednostek NZU dostępnych na aukcjach. CCC prowadzi obecnie konsultacje w sprawie projektu zaleceń, w następstwie decyzji gabinetu o zignorowaniu dużej części zeszłorocznych zaleceń dotyczących ustalania cen za uprawnienia. Zgodnie z przepisami, rząd jest zobowiązany do przeprowadzenia własnej rundy konsultacji w sprawie przyjęcia zaleceń CCC lub wyboru alternatywnych opcji dotyczących ustawień cen i przepisów NZ ETS.²²
- ▶ **23 maja** – Globalna firma energetyczna Eni podpisała porozumienie z wietnamskim Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MARD), mające na celu współpracę w zakresie surowców rolnych, i jednostek redukcji emisji oraz mają zbadać możliwości wykorzystania pozostałości z rolno-przemysłowych łańcuchów wartości do produkcji olejów

roślinnych dla biorafinerii Eni. Umowa obejmuje również możliwości współpracy w celu generowania kompensacji emisji dwutlenku węgla, w tym poprzez unikanie wylesiania lub regenerację zdegradowanych, porzuconych lub zanieczyszczonych gruntów rolnych. Obie strony zbadają również możliwość promowania zrównoważonego użytkowania lasów i ochrony ekosystemów, takich jak lasy namorzynowe, a także wspierania zarządzania gruntami poprzez praktyki rolnicze przyjazne dla klimatu. Porozumienie jest zgodne z misją MARD polegającą na rozwoju sektora rolnego w Wietnamie poprzez zrównoważone podejście, mające na celu roczny wzrost na poziomie 2,5-3% przy jednoczesnym zwiększeniu lesistości do 42% całkowitej powierzchni kraju. Eni zobowiązała się do osiągnięcia zerowej emisji CO₂ netto do 2050 r., a strategia firmy jest wymieniana przez analityków jako jedna z bardziej ambitnych w sektorze naftowym, mimo że wciąż nie spełnia wymagań wymaganych do pełnego dostosowania się do porozumienia paryskiego. Jej celem było potencjalne roczne pochłanianie CO₂ poprzez inwestycje w pochłanianie emisji w lasach w tempie 6 Mt do 2024 r., 20 Mt do 2030 r. i 40 Mt do 2050 r. Firma zobowiązała się do pozyskiwania jednostek pochłaniania i nabycia jednostek z projektu REDD+ Luangwa Community Forests Project w Zambii.²³

²¹ <https://carbon-pulse.com/204020/>; UK ETS Allocation Table for operators of installations - GOV.UK (www.gov.uk)

²² <https://environment.govt.nz/news/feedback-welcomed-on-auction-settings-for-the-nz-ets/>

²³ [Eni And Vietnam's Ministry Of Agriculture And Rural Development To Cooperate In Areas Of Energy Transition - Eurasia Review](#)

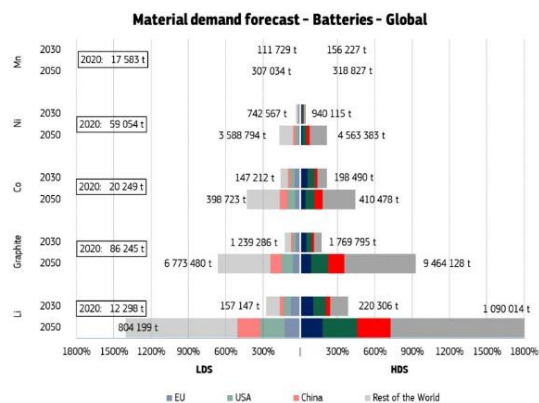
Zabezpieczenie surowców krytycznych w UE

W marcu b.r. KE przedstawiła kompleksowy zestaw działań mających na celu zapewnienie UE dostępu do bezpiecznych, zróżnicowanych, przystępnych cenowo i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych (ang. CRM – *critical raw material*). Zaprezentowane propozycje są odpowiedzią na wyzwania stojące przed państwami UE w obliczu przewidywanego drastycznego wzrostu popytu na surowce krytyczne. Surowce te są niezbędne dla wielu strategicznych sektorów, w tym przemysłu, przemysłu cyfrowego, lotnictwa i obronności. Obecnie gospodarka europejska w znacznym stopniu zależna jest od importu surowców krytycznych. W związku z tym UE musi ograniczyć ryzyka stojące przed łańcuchami dostaw, które związane są ze strategicznymi zależnościami, aby zwiększyć swoją odporność gospodarczą, co uwypukliły niedobory w następstwie Covid-19 i kryzysu energetycznego po rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Ograniczenie w łańcuchach dostaw może zagrozić wysiłkom UE na rzecz osiągnięcia jej celów klimatycznych.

Rola handlu i działań zewnętrznych

Osiągnięcie przez UE celu zerowej emisji netto do 2050 r., będzie wymagało utrzymania łańcucha dostaw CRM. UE nigdy nie będzie samowystarczalna w zakresie CRM i nadal będzie polegać głównie na imporcie. Dostawcy tych surowców – zarówno na etapie wydobycia, jak i przetwarzania – są często bardzo skoncentrowani w niewielkiej liczbie państw trzecich. Na przykład 97% magnezu UE pozyskuje w Chinach. Metale ziem rzadkich (ang. *REE – rare-earth elements*), wykorzystywane np. w magnesach trwałych, są poddawane procesowi rafinacji wyłącznie w Chinach. Z kolei 63% używanego kobaltu – wykorzystywanego w bateriach – wydobywa się w Demokratycznej Republice Konga, natomiast 60% jest poddawane procesowi rafinacji w Chinach. Taka koncentracja naraża UE na znaczne ryzyko związane z dostawami. Istnieją precedensowe przypadki państw, które wykorzystują swoją silną pozycję dostawcy surowców przeciwko państwom kupującym, np. wprowadzając ograniczenia wywozowe²⁴. Dlatego oprócz tworzenia własnych rezerw CRM i zwiększania obiegu

Wykres 4. Światowy popyt na materiały wykorzystywane w produkcji baterii.

Źródło: Joint Research Centre

zamkniętego, UE musi wzmocnić swoje globalne zaangażowanie i rozwijać korzystne dla wszystkich stron porozumienia handlowe. Wśród nich KE wymienia:

- ustanowienie sojuszu surowcowego z partnerami w celu wzmocnienia łańcuchów dostaw i dywersyfikować źródła zaopatrzenia (CRM Club),
- rozwijanie sieci strategicznych partnerstw w zakresie surowców,
- umowy handlowe i inwestycyjne,
- wspieranie projektów związanych z dostawami surowców krytycznych, w tym dotyczących infrastruktury, łączności i zrównoważonego rozwoju,
- dalsze zwalczanie nieuczciwych praktyk handlowych, zwłaszcza gdy dotyczą one inwestycji handlowych w surowce krytyczne lub dostępu do nich.

Wykorzystanie surowców krytycznych

W raporcie przygotowanym przez Europejskie Wspólnotowe Centrum Badawcze (*Joint Research Centre-JRC*) przewiduje się, że wraz z globalnym przejściem na energię ze źródeł odnawialnych, rozwojem elektromobilności oraz transformacją cyfrową naszych

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0160>

gospodarek i społeczeństw – w nadchodzących dziesięcioleciach popyt na surowce krytycznych drastycznie wzrośnie. Raport zakłada dwa scenariusze – wysokiego zapotrzebowania (*HDS – High Demand Sceario*), który zakłada szybkie wdrożenie technologii oraz połączenie udziałów w rynku i intensywności materiałowej, które skutkują gwałtownym wzrostem zapotrzebowania na materiały. Ogólnie rzecz biorąc, w tym scenariuszu przyszła ekspansja technologiczna jest zgodna z ambitnymi celami w zakresie energii i łagodzenia zmiany klimatu wyznaczonymi przez kraje/regiony (np. cele REPowerEU dla UE w 2030 r.). Drugi scenariusz dotyczy niskiego zapotrzebowania (*LDS – Low Demand Sceario*), z powolnym wdrażaniem technologii i kombinacją udziałów w rynku i zużycia materiałów²⁵. Skutkuje to bardziej umiarkowanym wzrostem zapotrzebowania na materiały niż w HDS (a w niektórych przypadkach nawet spadkiem), ale generalnie wzorzec wzrostu jest wyraźny w obu przypadkach.

Wyniki raportu wskazują, że światowy popyt na lit wykorzystywany do produkcji baterii do celów mobilności i magazynowania energii ma wzrosnąć do 2050 r. nawet 89-krotnie, z czego 10% będzie stanowił popyt z UE.

Do 2050 r. spodziewany jest sześć- lub siedmiokrotny wzrost popytu w UE na metale ziem rzadkich, z których wytwarzane są magnesy trwale stosowane w turbinach wiatrowych lub pojazdach elektrycznych. Zgodnie z przewidywaniami popyt w UE na gal, wykorzystywany do produkcji półprzewodników, wzrośnie do 2050 r. 17-krotnie. Prognozowany wzrost popytu można w pewnym stopniu ograniczyć dzięki zastępowaniu materiałów oraz zwiększaniu efektywności ich wykorzystywania i obiegu zamkniętego, jednak nie należy się spodziewać, że zabiegi te doprowadzą do odwrócenia tej tendencji. Istnieje ryzyko, że obecne i planowane zdolności nie zaspokoją więcej niż 50% prognozowanego popytu na kobalt, a zgodnie z przewidywaniami

wzrost popytu na metale ziem rzadkich w przyszłości będzie większy niż wzrost zdolności²⁶.

Działania priorytetowe

W zaprezentowanym przez KE *Critical Raw Material Act* określono wykaz surowców strategicznych, które mają kluczowe znaczenie dla technologii ważnych dla realizacji europejskich ambicji klimatycznych i cyfrowych oraz dla zastosowań obronnych i kosmicznych, a jednocześnie podlegają potencjalnym ryzykom dostaw w przyszłości. W rozporządzeniu określono jasne poziomy odniesienia dla krajowych zdolności wzdłuż strategicznego łańcucha dostaw surowców oraz dla dywersyfikacji dostaw UE do 2030 r.:

- ▶ co najmniej 10% rocznego zużycia UE na wydobycie,
- ▶ co najmniej 40% rocznego zużycia UE na przetwórstwo,
- ▶ co najmniej 15% rocznego zużycia UE na recykling,
- ▶ nie więcej niż 65 % rocznego zużycia w Unii każdego strategicznego surowca na dowolnym odpowiednim etapie przetwarzania może pochodzić z jednego państwa trzeciego.

Podsumowanie

Propozycja KE dotycząca surowców krytycznych jest odpowiedzią na wyzwania stojące zarówno przed europejską, jak i światową gospodarką. W obliczu rosnącego światowego popytu na CRW należy pamiętać, że UE nigdy nie będzie samowystarczalna w zakresie dostaw takich surowców i nadal będzie polegać na imporcie w celu zaspokojenia większości swojego zużycia.

Handel międzynarodowy ma zasadnicze znaczenie dla wspierania światowej produkcji i zapewniania dywersyfikacji dostaw. UE będzie musiała wzmocnić swoje globalne zaangażowanie z wiarygodnymi partnerami w celu rozwoju i dywersyfikacji inwestycji oraz promowania stabilności handlu

²⁵ ilość potrzebnego materiału na jednostkę wdrożonej technologii (np. tony na megawat w przypadku technologii energetycznych, tony na pojazd w przypadku e-mobilności)

²⁶ Carrara, S. i in., Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study, EUR 31437 EN, Publications

międzynarodowego i zwiększenia pewności prawa dla inwestorów. W szczególności UE będzie dążyć do obopólnie korzystnych partnerstw z rynkami wschodzącymi i gospodarkami rozwijającymi się, zwłaszcza w ramach swojej strategii Global Gateway²⁷.

UE zamierza zintensyfikować działania handlowe, w tym poprzez ustanowienie CRW Club dla wszystkich podobnie myślących krajów pragnących wzmocnić globalne łańcuchy dostaw, wzmocnienie Światowej Organizacji Handlu (WTO), rozszerzenie jej sieci umów o ułatwieniach w zakresie zrównoważonych inwestycji i umów o wolnym handlu oraz silniejsze naciskanie na

egzekwowanie prawa w celu zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych.

Projekt rozporządzenia o surowcach krytycznych jest przedstawiany równolegle z projektem rozporządzenia o zerowym poziomie netto przemysłu²⁸, której celem jest zwiększenie skali unijnej produkcji kluczowych technologii neutralnych pod względem emisji CO₂ lub technologii o zerowej emisji CO₂ w celu zapewnienia bezpiecznych, zrównoważonych i konkurencyjnych łańcuchów dostaw czystej energii w celu realizacji ambicji klimatycznych i energetycznych UE.

| Pozostałe informacje

- ▶ **Światowa podaż jednostek offsetowych:** z danych publikowanych przez Sekretariat Konwencji Klimatycznej (UNFCCC) wynika, że aktualna liczba projektów CDM (ang. *Clean Development Mechanism* – mechanizm czystego rozwoju)²⁹ wynosi 7842. Liczba jednostek CER wydanych do końca maja wyniosła ok. 2 339 mln, a więc w ciągu tego miesiąca wydano 6 mln jednostek CER. Natomiast całkowita liczba jednostek wydanych w związku z realizacją działań programowych CDM (PoA)³⁰ na koniec maja osiągnęła poziom 64,5 mln jednostek.
- ▶ W dniu 3 maja Robert Jeszke wziął udział w EUI Climate Week 2023 zorganizowanym przez European University Institute i School of Transnational Governance. Szef Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych uczestniczył w panelu dyskusyjnym poświęconym rozwojowi systemów handlu emisjami oraz polityki klimatycznej w ramach sesji pt. "What Next for EU Climate Policy?" Oprócz szefa CAKE, w dyskusji udział wzięli również Pan Kurt Vandenberghe (Dyrektor Generalny, DG CLIMA, Komisja Europejska), Pan Ottmar

Edenhofer (Dyrektor i Główny Ekonomista, PIK) oraz Nathalie Tocci (Dyrektor, Istituto Affari Internazionali). Robert Jeszke przedstawił główne wnioski z ostatniej analizy CAKE pt. ["VIEW on EU ETS 2050: Changing the scope of the EU Emissions Trading System"](#) w kontekście przedmiotowej dyskusji. Więcej informacji znajduje się na [stronach CAKE](#).

- ▶ W dniu 18 maja 2023 r. odbyło się webinarium on line projektu LIFE VIEW 2050 pt. "VIEW 2050: Changing the scope of the EU ETS". Niedawno opublikowany raport Centrum Analiz Klimatycznych i Energetycznych (CAKE), który bada wpływ unijnego pakietu Fit for 55 na gospodarkę UE i Polski do 2050 r., został przedstawiony, jako punkt wyjścia do dalszej dyskusji nad możliwymi opcjami wsparcia realizacji polityk klimatycznych przez państwa rozwijające się poprzez pełnoprawne i zgodne z Porozumieniem Paryskim krajowych systemach handlu emisjami. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele ministerstw, instytutów naukowych, przedsiębiorstw oraz Paryskiego Komitetu ds. Budowania Potencjału (PCCB). W głównej części spotkania Jan

²⁷ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_pl

²⁸ https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/net-zero-industry-act_en

²⁹ <http://cdm.unfccc.int>

³⁰ ang. *Programme of Activities (PoA)* – działania programowe obejmują realizację wielu pojedynczych projektów, które łączy wspólna procedura zatwierdzania, a dodawanie kolejnych projektów odbywa się bez konieczności ich nowego zatwierdzania, co prowadzi do obniżenia kosztów (więcej nt. CDM PoA: <http://cdm.unfccc.int/ProgrammeOfActivities/index.html>)

Witajewski-Baltvilks, ekspert ds. modelowania CAKE, przedstawił główne założenia, scenariusze i wyniki najnowszej analizy pt. „*VIEW on EU ETS 2050: Changing the scope of the EU ETS*”. Więcej na [stronach CAKE](#).

- ▶ W dniach 5-15 czerwca w Bonn odbędzie się sesja negocjacyjna UNFCCC, obejmująca przede wszystkim prace ciał pomocniczych Konwencji klimatycznej ds. implementacji oraz kwestii naukowych (SBI 58 i SBSTA 58) oraz inne zaplanowane dyskusje i warsztaty, w tym związane z realizacją Porozumienia paryskiego. Jednymi z głównych tematów podnoszonych podczas sesji będą najnowsze wyniki prac IPCC (zamknięcie 6 cyklu oceny i jego podsumowanie, AR6 SYR), jak również zwyczajowe tematy negocjacji klimatycznych, tj. działania mitygacyjne, adaptacyjne czy też finansowe w zakresie zmian klimatu. Jednocześnie trwają prace w ramach pierwszego, globalnego przeglądu (*Global Stocktake, GST*), którego celem jest ocena realizacji celów Porozumienia paryskiego i który zakończy się podczas tegorocznego szczytu klimatycznego w Dubaju (COP28 w grudniu 2023).
- ▶ W maju rząd Szwecji zdecydował o obniżeniu celów redukcji emisji z paliw kopalnych, w zakresie ilości biopaliw dodawanych do benzyny i oleju napędowego³¹. Dotychczas obowiązek redukcji wynosił 7,8% dla benzyny i 30,5% dla oleju napędowego, natomiast obecne zobowiązanie wynosi 6%. Nowy niższy limit będzie obowiązywał od stycznia 2024 r., co oznacza, że tankowanie będzie tańsze, ponieważ większa zawartość biopaliwa podnosi cenę. Przyczyną zmiany, która wywołała falę oburzenia szwedzkiej opozycji, były względy ekonomiczne, mające znaczenie zwłaszcza dla uboższej części społeczeństwa. Obniżenie wymogów, co do paliw spowoduje wzrost emisji i zapewne utrudni Szwecji osiągnięcie jej celu klimatycznego do 2030 r., jakim jest redukcja emisji z transportu krajowego o co najmniej 70%. Rząd twierdzi jednak, że szwedzkie cele klimatyczne są ustalone, a kluczem do transformacji klimatycznej jest

zwiększenie produkcji energii elektrycznej bez paliw kopalnych.

- ▶ W dniu 10 maja 2023 r. odbyła się konferencja „Impact’23” w Poznaniu, w której udział wzięli wiceminister klimatu i środowiska – Pan Adam Guibourgé-Czetwertyński. Pan minister powiedział, że PEP2040 przewiduje głęboką dywersyfikację technologiczną miksu energetycznego. Następuje dynamiczny rozwój OZE, które już w 2030 r. produkują blisko połowę energii elektrycznej – moce OZE osiągają ok. 50 GW w 2030 r. i 87 GW w 2040 r. (ponad trzykrotny wzrost). Już w 2025 r. będą stanowiły ok. połowę mocy zainstalowanych w KSE i 68% w 2040 r. Intensywniejszy rozwój technologii wodorowych i magazynowania pozwoliłby na lepsze wykorzystanie mocy zainstalowanych OZE. Uruchomienie pierwszej polskiej elektrowni jądrowej planowane jest na 2033 r. Wdrożenie energetyki jądrowej jest jednym z kluczowych elementów strategii energetycznej państwa. Więcej na [stronach MKiŚ](#).
- ▶ W dniu 11 maja br. Europosłowie PE zatwierdzili (544 głosami za, 18 przeciw i 17 wstrzymujących się) projekt nowej dyrektywy w sprawie wzmocnienia pozycji konsumentów w kontekście zielonej transformacji i unikania tzw. greenwashingu. Głównym celem dyrektywy jest pomoc konsumentom w dokonywaniu przyjaznych dla środowiska wyborów i zachęcenie firm do oferowania trwalszych i bardziej zrównoważonych produktów. Zatwierdzony przez PE mandat negocjacyjny przewiduje zakaz wprowadzania w błąd konsumentów i stosowania ogólnych oświadczeń środowiskowych, takich jak np. "przyjazny dla środowiska", "naturalny", "biodegradowalny", "neutralny dla klimatu" lub "ekologiczny", jeśli nie są one poparte szczegółowymi dowodami. Ponadto dyrektywa ma również na celu zakazanie deklaracji środowiskowych w oparciu wyłącznie o programy offsetowania emisji CO₂. Ograniczone mają być też praktyki firm wprowadzające w błąd konsumenta poprzez np. składanie oświadczeń dotyczących całości

³¹ <https://www.euractiv.com/section/politics/news/sweden-lowers-fossil-fuel-reduction-targets-risks-2030-climate-goals/>

produktu, jeśli będą one prawdziwe tylko dla jego części, lub twierdzenia mówiące o terminie trwania produktu lub możliwości korzystania z niego z określoną intensywnością. Dla uproszczenia informacji dla konsumentów na temat produktów, europosłowie przewidują dopuszczenie do użytku wyłącznie etykiet zrównoważonego rozwoju wydawanych w oparciu o oficjalne systemy certyfikacji lub ustanowionych przez władze publiczne. W celu przeciwdziałania przedwczesnemu starzeniu się produktów PE chce zakazać również wprowadzania cech konstrukcyjnych, które ograniczają żywotność produktu lub prowadzą do nieprawidłowego działania towarów. Ponadto producenci nie powinni mieć możliwości ograniczania funkcjonalności produktu, gdy jest on używany z materiałami eksploatacyjnymi, częściami zamiennymi lub akcesoriami (na przykład ładowarkami lub wkładami atramentowymi) wyprodukowanymi przez inne firmy. Rada UE przyjęła mandat do negocjacji w tej sprawie 3 maja 2023 r., co oznacza że negocjacje na temat ostatecznego kształtu zapisów dyrektywy tej rozpoczną się niebawem.³²

- ▶ W dniu 22 maja br. UE i Republika Korei zawarły Zielone Partnerstwo (ang. *Green Partnership*) w celu wzmocnienia dwustronnej współpracy i wymiany najlepszych praktyk w zakresie działań na rzecz klimatu, czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, ochrony środowiska i innych dziedzin z zakresu zielonej transformacji. Zielone Partnerstwo zostało zainaugurowane w Seulu podczas szczytu UE-Korea przez przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen i prezydenta Korei Yoon Suk Yeola. UE i Republika Korei dzięki ustanowieniu partnerstwa potwierdzają swoje zobowiązanie do powstrzymania globalnego wzrostu temperatury poniżej 1,5°C i osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r. Ponadto obie strony potwierdziły swoje zobowiązanie do osiągnięcia celów redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. Zawarte

między oboma krajami partnerstwo ma koncentrować się na kilku obszarach priorytetowych:

- wzmocnienie wysiłków na rzecz walki ze zmianami klimatu, w tym współpracy w zakresie adaptacji do zmian klimatu, ustalania systemów opłat za emisję dwutlenku węgla, emisji metanu i finansowania działań związanych z ochroną klimatu;
- zwiększenie współpracy w kwestiach środowiskowych z ukierunkowaniem na powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej, degradacji lasów i wylesiania, promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym i uwzględnienie pełnego cyklu życia tworzyw sztucznych, a także wdrożenie globalnych ram różnorodności biologicznej w ramach Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework;
- współpraca w różnych obszarach tj. biznesie, zrównoważonym finansowaniu, badaniach i innowacjach, zrównoważonych systemach żywnościowych, zrównoważonym rozwoju i odporności łańcuchów dostaw, a także zatrudnieniu i społecznym wymiarze zielonej transformacji;
- wspieranie czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej poprzez intensyfikację współpracy w zakresie odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, odnawialnego i niskoemisyjnego wodoru, sprawiedliwego odejścia od wytwarzania energii z węgla, baterii i ekologicznej mobilności oraz wychwytywania, wykorzystywania i składowania dwutlenku węgla (CCUS);
- współpraca z państwami trzecimi w celu ułatwienia ich ekologicznej transformacji, zwłaszcza w obszarze łagodzenia zmiany klimatu, przystosowania się do niej i odporności na nią, czystej i sprawiedliwej

³² <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230505IPR85011/parliament-backs-new-rules-for-sustainable-durable-products-and-no-greenwashing>

transformacji energetycznej oraz GOZ (gospodarki o obiegu zamkniętym).

UE i Republika Korei zgodziły się również promować działania w dziedzinie klimatu na arenie międzynarodowej oraz będą

współpracować w celu wspierania krajów rozwijających się i gospodarek wschodzących we wdrażaniu polityki klimatycznej i środowiskowej.³³

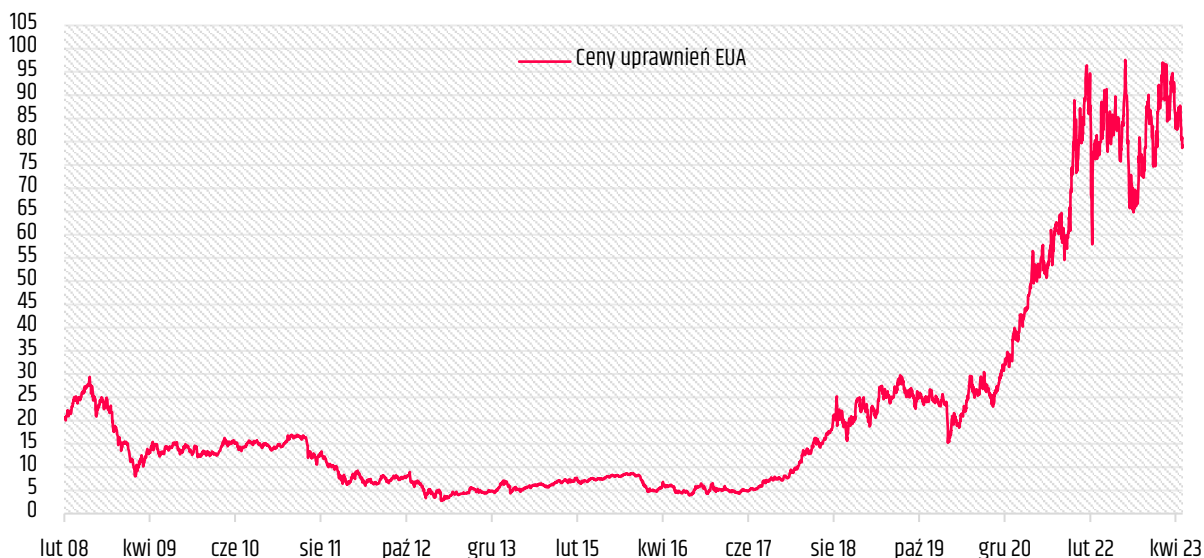
Tabela 4. Kalendarium najważniejszych wydarzeń w czerwcu 2023 r.

Dzień	Wydarzenie
1,2,19 czerwca	Posiedzenie Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii
1, 15 czerwca	Posiedzenie Grupy roboczej Rady UE ds. Międzynarodowych Zagadnień Środowiska
1-23 czerwca	Posiedzenie Grupy roboczej Rady UE ds. Środowiska
15,26,27 czerwca	Posiedzenie Komisji Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności w PE (ENVI)
12, 28-29 czerwca	Posiedzenie Komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE)
8-20 czerwca	Posiedzenie Grupy roboczej Rady UE ds. Energii
20 czerwca	Posiedzenie Rady UE ds. Środowiska
12-15 czerwca	Posiedzenie plenarne Parlamentu Europejskiego w Szttrasburgu
28-29 czerwca	Posiedzenie Rady Unii Europejskiej
W czerwcu	<p>Terminy aukcji uprawnień EUA/EUAA w UE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ► EEX: 7 i 21 czerwca (środa) -krajowa aukcja polskich uprawnień EUA – 2, 676 mln EUA; ► EEX: od 1 do 29 czerwca (poniedziałek, wtorek i czwartek) - unijna aukcja uprawnień EUA (+ EFTA): <u>2,409 mln</u> EUA/na aukcję (start od 9:00 do 11:00); ► EEX: 2, 9,16,23, i 30 czerwca (piątek): <u>1, 939 mln</u> EUA/aukcje - krajowa aukcja niemiecka: (start od 9:00 do 11:00).

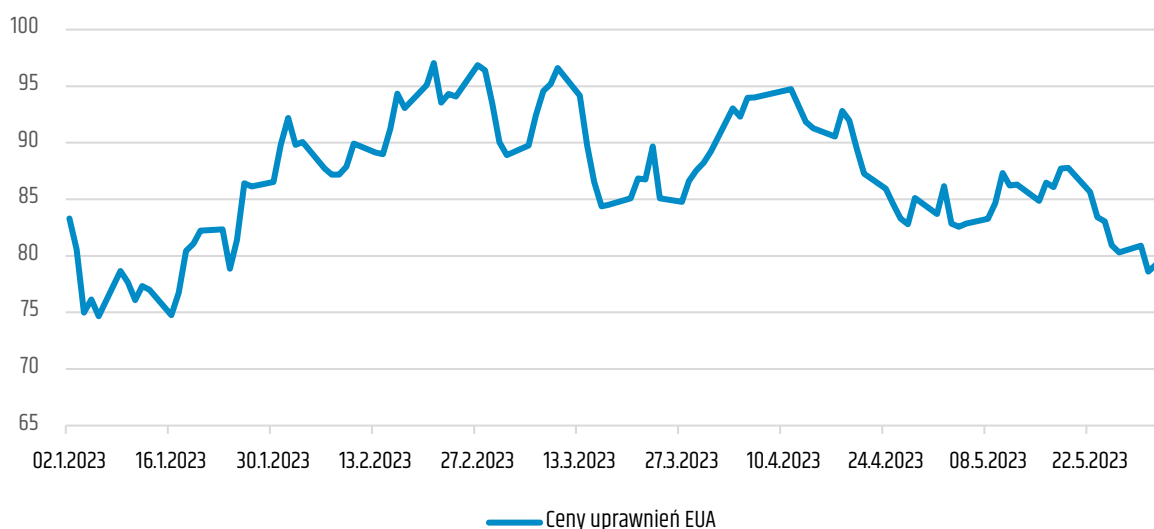
Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie EEX, PE, Rady UE.

³³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_2816

Wykres 5. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w latach 2008-2023 [w EUR]

Wykres 6. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w 2023 r. [w EUR]

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych o cenach z giełdy Bluenext (od 26 lutego 2008 do 11 czerwca 2008 r.), rynku OTC (do dnia 10 czerwca 2009 r.) i giełdy ICE/ECX, Bluenext, EEX, Nordpool (od 11 czerwca 2009 r. do końca grudnia 2012 r.) oraz na podstawie danych giełdy ICE/ECX, EEX (poczynając od 1 stycznia 2013 r.).

Celem zobrazowania sytuacji na rynku EU ETS, a także zmienności ceny uprawnień do emisji, zdecydowaliśmy się na cykliczne umieszczanie w Raporcie z rynku CO₂ wykresów pokazujących główny trend cenowy uprawnień do emisji. Prezentowany w obecnym Raporcie z rynku CO₂ wykres 5 obejmuje okres od lutego 2008 r. do maja 2023 r. Natomiast na wykresie 6 przedstawiono zakres zmienności cenowej w 2023 r.

Niniejszy dokument może być używany, kopiowany i rozpowszechniany, w całości lub w części, wyłącznie w celach niekomercyjnych i z zachowaniem praw autorskich, w szczególności ze wskazaniem źródła ich pochodzenia.

Działalność KOBiZE jest finansowana ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Kontakt:

Zespół Strategii, Analiz i Aukcji

Krajowy Ośrodek Bilansowania
i Zarządzania Emisjami

Instytut Ochrony Środowiska -
Państwowy Instytut Badawczy

ul. Słowicza 32
02-170 Warszawa

e-mail: raportCO2@kobize.pl

W celu otrzymywania bezpośrednio numerów „Raportu z rynku CO₂” zachęcamy Państwa do zapisywania się do naszego newslettera:

NEWSLETTER